

ПРОБЛЕМИ РОСЛИННИХ УГРУПОВАНЬ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «ПАРТИЗАНСЬКА СЛАВА» ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Баклан К.О.¹, студентка, **Матвієнко М.Г.**^{1,2}, канд. біол. наук, старший науковий співробітник; керівник гуртка «Загальна біологія»

¹ Київський Палац дітей та юнацтва

² Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління

Регіональний ландшафтний парк (РЛП) «Партизанська слава» знаходиться в Дарницькому районі міста Києва (рис. 1). Парк було створено в 1965 році на базі частин Дарницького та Микільського лісових масивів (Мовчан, 2022).

Рис. 1. Розташування та межі РЛП «Партизанська слава» на карті.
Червоною лінією позначено межі території парку.

Парк є зоною відпочинку, тому благоустрій території вимагає врахування природних особливостей парку, перш за все його рослинних угруповань. Територія парку представлена переважно сосново-дубовими насадженнями з безлісими лучними ділянками навколо озер. Збережені ландшафти природного лісу доповнені антропогенними парковими елементами та спорудами.

У парку представлено 5 типів садово-паркових ландшафтів: лісовий, парковий, лучний, садовий, регулярний. 90% території насаджень належать до лісового та паркового типів, які займають приблизно однакові площі (46 і 45 га). Лучний ландшафт представлений ділянками біля трьох озер (6,0 га). Незначні площі займають садовий (1,1 га) та регулярний (0,6 га) ландшафти. Значну частину парку (32 % території) вкриває рідколісся сосни звичайної.

Крім видів рослин, які притаманні даній території, варто зазначити й чужорідні види, які нині населяють територію парку. Найбільшу небезпеку на території парку в плані поширення інвазійних рослин створює інтенсивне природокористування на прилеглих землях, найменшу – поширення інвазій у лісових, лучних, прибережних та водних екосистемах (Протопопова, 2002).

До видів, які характеризуються високою інвазійною спроможністю, слід віднести амброзію полинолисту (*Ambrosia artemisiifolia*), чорнощир нетреболистий (*Iva xanthifolia*), злинку канадську (*Conyza canadensis*), галінсогу дрібноцвіту (*Galinsoga parviflora*), види роду Нетреба (*Xanthium spp.*) тощо.

В лісових угрупованнях парку певну експансію до розповсюдження може мати дикий виноград п'ятилисточковий (*Parthenocissus quinquefolia*), що поширюється з прилеглих селітебних територій (місто, дачні кооперативи). Випас свійських тварин на прилеглих територіях сприяє поширенню рослин, пов'язаних з лучними екотопами, зокрема, золотарник канадський (*Solidago canadensis L.*).

Значною проблемою регіону є поширення по берегах річок, озер та каналів низки агресивних гігро-мезофітів (череди листяної *Bidens frondosa L.*, ехіноцистису шипуватого (*Echinocystis lobata*), які до певної міри можуть змінювати природні угруповання. У водних ценозах парку можливо поширення елодеї канадської (*Elodea canadensis*), азоли каролінської (*Azolla caroliniana*), нитчастих водоростей, які можуть спричиняти «цвітіння» води. Для попередження фітоінвазії в межах РЛП слід розробити систему відповідних заходів (Robertson, 2022).

На основі аналізу стану рослинних угруповань на території РЛП «Партизанська слава» були розроблені наступні стратегії.

1) Збереження раритетних видів рослин та рідкісних рослинних угруповань є стратегічним завданням, що вирішить проблему збереження у межах високо урбанізованої території природного рослинного покриву.

Природна рослинність є основою будь-якої природоохоронної території, оскільки впливає на відновлення усіх складових компонентів ландшафтної системи – від ґрунтового покриву з високою інтенсивністю ерозійних процесів до тваринного населення – найбільш мобільного компоненту ландшафту, у тому числі виконуючи й рекреаційну функцію – відтворення здоров'я населення.

2) *Викорінення та попередження поширення чужорідних агресивних видів* сприятиме зменшенню поширення видів рослин, не властивих даній території, більшість з яких негативно впливає на аборигенну флору. Це позначається на рівні збереження природного рослинного покриву в межах паркової території.

3) *Збереження лісів парку* сприятиме утриманню природної автентичності притаманних для регіону ландшафтів Південного Полісся. Це, в свою чергу, сприятиме збереженню мікрокліматичних умов на лісовкритих територіях, поліпшенню стану рекреаційних зон і територій.

Таким чином, РЛП «Партизанська слава» характеризується переважно сосново-дубовими насадженнями з безлісими лучними ділянками біля. На території парку виділено 5 типів садово-паркових ландшафтів: лісовий, парковий, лучний, садовий, регулярний. Окрім рослин, притаманних даній території, парк населяють багато інвазивних видів. У зв'язку з чим було сформульовано кілька стратегічних завдань, які передбачають збереження раритетних видів рослин і рідкісних рослинних угруповань, збереження лісів парку та водночас боротьбу з інвазивними видами.

Література

1. Мовчан М.М., Іваненко І.Б., Матвієнко М.Г., Таран Є.О., Гандзюра В.П. Проблеми благоустрою регіонального ландшафтного парку «Партизанська слава» та шляхи їх розв'язання // Науково-практичний журнал «Екологічні науки». – 2022. – № 6.
2. Протопопова В.В., Мосякін С.Л., Шевера М.В. Фітоінвазії в Україні як загроза біорізноманіттю: сучасний стан і завдання на майбутнє. – Київ: Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України. – 2002. – 28 с.
3. Robertson P.A., Mill A., Novoa A. et al. A proposed unified framework to describe the management of biological invasions // Biol. Invasions. – 2020. – Vol. 22. – P. 2633–2645.